

Премиера на ромската приказка "Небивали патила"

Толкова ромски гласове ед-ва ли някога е посрещал столичният Дом на културата "Средец". Тук, в галерия "Сезони", на 20 октомври т. г. се състоя прег-

ставянето на аудио-касета-тата "Небивали патила" - приказка на Йосиф Нунев, записана на ромски и български език. Артисти, артисти, представители на НПО и тук-там началници, начело със секретаря на НСЕДВ Михаил Иванов, се възхитиха на труда на фондация "Театър за нашите деца - Приказен свят", увенчан с продукция, която ще удовлетвори не само безкрайното любопитство на мнозина, свързано с ромския език и фолклор. Доволни ще останат и тези, чиито претенции са повече в артистичното майсторство, музикалното оформление, режисурата. Заслугата е на родените артисти Светлана Василе-

ва, Николай Манов, Диана Манова, Николай Тихомиров, Мими Иванова, Йорганка Манова, Анелия Тихомирова, Божидар Тихомиров, Благовест Коцев, кажи-речи хора от два рода, и на техните приятели - българските артисти Венета Зюмбюлева, Светослав Добрев, Вера Среброва, Петър Петров, Иван Златарев, Мария Никоевска, Никола Иванов, Илия Пенева, композитора Михаил Шишков, художника Димитър Лалев и, разбира се, режисьора Александър Стоянов. Записът е осъществен с финансовата помощ на фондация "Следваща страница" и други организации и институции.

Васил СТОЯНОВ

Участници в Ромфеста - Стара Загора 2003

Ромска приказка

Мечничното момиче

И мало-нямало едно време двама млади, момче и момиче.

Ходили, оженили се. Били много бедни - и момчето, и момичето. Мъкнели от гората на гръб дърва и така си изкарвали хляба. Един наръч продавали, за да си купят храна, и един наръч изгаряли, за да им е топло. Три години нямали деца. Най-после жената родила момиченце. Било през пролетта. Дошло лятото, детето станало на пет месеца. Мъжът казал:

- Аз ще ида за дърва.

- И аз ще дойда. Но на кого ще оставим детето? - попитала жената.

- Е, ще го вземем с нас.

Взели детето си и отишли в гората - там, където ходели всеки път. Нагласили постелка на земята и сложили бебето. Те влезли по-навътре в шубраците да събират дърва. Момиченцето заспало.

В това време ги видяла мечка. Мечиното дете било умряло. Гърдите я болели от кърмата. Като видяла бебето, мечката полекичка отишла до него, събрала му постелката и пелените, взела го на ръце и го отнесла в дома си на отсрещния баир. Детето се събудило гладно. Мечката му дала да суче, олекнало ѝ и така взела да гледа малкото момиче.

Като се върнали бащата и майката, какво да видят - детето им го няма!

Плакали те, но напразно. Започнали да викат:

- Пуна-а-а! - плачела майката.

- Пуна! - викал и бащата, но от детето нямало ни следа, ни звук.

Вечерта си отишли, а на сутринта рано пак дошли в гората да го търсят. От техните викове мечката научила имената им. Пуна - името на детето, Кало - на бащата, а на майката - Аче. Кало викал на жена си:

- Аче, Ачеее, къде си, събра ли дърва?

- Калоо, насам ела, тук съм, събрах - отеквал отговор.

Така дни наред те плачели, събирали дърва и си отивали.

Минали две години. Детето поотраснало и нямало какво да облича. Мечката проследила къде дървари си оставят дрехите, и ги отк-раднала.

Аче родила друго дете - момче.

Веднъж в гората кракът ѝ се закачил за едно дърво. Като го дръпнала, търкулнало се на земята гърне с жълтици! Видял жълтиците Кало и хвърлил наръча с дървата. Увили гърнето във фустата на Аче и си отишли вкъщи.

- Еее - казал Кало - Господ ни даде богатство. Няма да носим дърва на гръб, ще си купим кон и каруца, телета и така ще живеем. Ще вземем и малко земя за ни-ви.

Минали още дванайсет години. Момчето пораснало. Пасяло телетата всеки ден, все на едно и също място. Един ден си казал:

- Все тука пася телетата. Ще взема да отида по-нагоре.

И тръгнало - ха тук, ха там, полека-лека стигнало до мястото, където навремето изчезнала сестра му.

Момчето вече било на четиринайсет години. А мечката била умряла. Когато усетила, че ѝ е дошло времето, тя разказала на момчето:

- Ти не си мечка, а човек. Името на майка ти е Аче, името на баща ти - Кало. А твоето име е Пуна. Ще идеш на онзи баир и когато дойдат майка ти или баща ти, ще казваш - Кало, Аче, Пуна. Момчето не знаело да говори, научило само тези три имена - Кало, Аче, Пуна. Ходело облечено с мечка кожа. И нали мечката била умряла - останало сам-само в гората.

Когато брат ѝ стигнал до мястото, където се изгубило момчето, видяло странно същество - с кожа като мечка, но ходи като човек - изправено. Хубаво му видял краката - човешки, ръцете - и те!

Събрал стадото и се прибрал. Докато слизал надолу, слушал викове: Ачее, Калоо, Пунаа.

Отишло си вкъщи момчето кахърно. Нито яло, нито пило. Станало рано и пак отишло в гората. Мечката, сестра му, била там и започнала да плаче с човешки глас. Мечката кожа и станала малка. Краката ѝ били издрани от тръните. Брат ѝ сложил хляб на земята.

Тя била много гладна, приближила се. Махнала от главата си кожата и момчето видяло, че е човек. Тя пак повтаряла имената, защото друго не знаела да говори. Брат ѝ не се уплашил. Избърсал ѝ кървавите крака. Тогава тя съблякла кожата и седнала да яде хляб и сирене, но не знаела как. Нали ядяла само глогинки, боровинки и киселици. Той слагал в устата ѝ залци, учел я как да се храни. Нахранила се тя, а той нищо не хапнал. После момчето се изправило и пак започнало да вика имената - Ачее, Калоо, Пунаа, и така си тръгнало, а момчето се прибрало с телетата. То не знаело, че има изгубена сестра. Вкъщи нито яло, нито пило. Легнало си рано-рано. Бащата и майката много се притеснили и го попитали:

- Какво ти е, сине? Два дни има, с голям дерт си. Къде пасеш телетата?

- Чуй ме, мамо, ето тука, в ей тая гора ги пася. Ще ти кажа нещо. Два дни става, идва при мен една мечка. Краката ѝ - човешки, ръцете ѝ - човешки. Свали мечката кожа, видя се тялото - човешко. Гладна, мамо, а не знае как да яде хляб, та аз я нахраних. Ама вика три имена - твоето име казва, на баща ми името и едно име - Пуна.

Като чули бащата и майката, почнали да плачат:

- Боже, дали това не е нашата изгубена дъщеря!

Разказали всичко на сина си.

Сутрина рано, щом се съмнало, отишли в гората. Момчето имало белег - между гърдите - една голяма бенка.

Отишли на мястото, а там мечката плачела и повтаряла трите имена - Ачее, Калоо, Пунаа. Майката заплакала. Мечешкото момиче хвърлило кожата от себе си и те видяли, че много прилича на майка си, а между гърдите ѝ има белег - бенка. Облекли я и я прибрали вкъщи. Били много щастливи, защото намерили изгубената си дъщеря. Научили я да говори и да живее като човек.

А Господ им дал голямо богатство.